

МОДУЛЬНО-РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА КОНТРОЛЮ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Л.В. Мовчан

Традиційна система навчання у вищих навчальних закладах не завжди відповідає вимогам стандартів щодо ефективної підготовки фахівця аграрного ВНЗ. У зв'язку з процесами інтеграції та розвитком співробітництва між Україною та європейськими країнами, а також вступом України до Болонського процесу, виникає необхідність в адаптації до нової системи освіти яка є характерною для країн Європи. Це зумовлює створення нових педагогічних технологій та інтегрованих форм навчання. Останнім часом вноситься чимало пропозицій щодо вдосконалення професійної підготовки майбутніх фахівців. Зміни спостерігаються, насамперед, у структурі навчання, а особливо в контролі та оцінюванні знань студентів.

Найбільш оптимальною організацією системи професійної освіти є модульна організація, котра найбільш поширена в сучасному світі.

Аналіз науково-педагогічних джерел свідчить про зростання інтересу викладачів до використання модульно-рейтингового навчання та контролю знань як основного методу навчально-виховного процесу.

Дослідженням даної проблеми займалися різні науковці, зокрема: I. Rusell, S. Postlethwait, R. Hurts, М. Тересявічене, П. Юцявічене, В. Пасвянскене, Н.І. Шиян, А.М. Алексюк, Б.В. Свирида, В. Горєєв, С. Кулько, Е. Дурко та інші.

Модульне навчання вважається одним із дієвих засобів формування вмінь та навичок студентів, що сприяє постійному оновленню знань в професійній сфері, а це, в свою чергу, сприяє розвитку особистості та її адаптації в сучасних соціально-економічних та науково-технічних умовах. Від ефективності даної системи залежить рівень підготовки майбутнього спеціаліста, успішність його професійної діяльності.

Тому особливого значення набувають теоретичні розробки проблеми контролю та створення ефективних технологій навчання. Питанням контролю в системі вищої професійної освіти приділяється багато уваги. Аналізуючи наукову літературу ми встановили, що традиційна система контролю в багатьох ВНЗ не спроможна відповідати сучасним вимогам підготовки фахівця. Модульно-рейтингова технологія контролю знань розробляється як альтернатива традиційній. Як результат застосування технології, що ґрунтується на основі рейтингу, стає більш об'єктивною і сприяє активній роботі студентів протягом усього періоду навчання. Використання модульно-рейтингової технології навчання та контролю знань студентів підвищує інтерес до навчання студентів та рівень їхньої фахової підготовки .

Незважаючи на те, що ця технологія широко використовується у вищих навчальних закладах, питання її висвітлення все ще залишається актуальним, тому що в дидактичній літературі мало прикладів конкретного застосування модульно-рейтингової технології вивчення окремих навчальних дисциплін.

Розгляньмо практичне використання модульно-рейтингової технології навчання в Уманському державному аграрному університеті, узагальнюючи та аналізуючи досвід використання її іншими вищими навчальними закладами .

У процесі вивчення дисципліни студент може максимально набрати 100 балів. На підсумковому контролі (іспит, залік) студент може максимально набрати 25 балів.

Якщо студент під час вивчення дисципліни набрав 61 і більше балів, він може за бажанням не складати підсумковий контроль, а викладач виставляє оцінку за набраними під час вивчення дисципліни балами. Наприклад, студент за час вивчення дисципліни одержав 75 балів. За національною шкалою це відповідає оцінці «добре», а за оцінкою ECTS –«C/75». Студент також має право складати іспит (залік) з метою підвищення рейтингу з дисципліни.

У разі одержання на іспиті оцінки, нижчої за бажану, за студентом зберігається одержана оцінка автоматично.

Дисципліна поділена на окремі модулі. Рекомендована кількість навчальних годин, що припадає на один модуль дорівнює 36 годин або 1 кредит за системою ECTS. Оскільки модуль є завершеною частиною навчальної дисципліни, то природно, що він не може точно відповідати 36 годинам, а тому допускається відхилення, але в межах, що не перевищують 12 годин. Тобто кількість навчальних годин, що передбачені на вивчення модуля може бути в межах 24-48 годин. Кожний модуль складається з певної кількості змістових модулів, кожен з яких оцінюється різною кількістю балів.

Змістовий модуль – логічно завершена частина теоретичного та практичного навчального матеріалу з дисципліни і містить у собі, як правило, декілька лекційних тем, практичних (семінарських) занять, лабораторних робіт, розрахункових занять і т.д. Кількість балів, яку одержує студент за змістовий модуль складається із суми балів за активність на практичних заняттях, виконання самостійної роботи та відвідування.

Після вивчення кожного модуля здійснюється модульний контроль. Модульний контроль – це підсумковий контроль якості засвоєння знань студентом практичного матеріалу певного модуля дисципліни з метою систематизації. Модульні контролю, як правило, включають основний матеріал попередніх модулів. Модульний контроль проводиться в письмовій формі. Для цього викладач готує контрольні завдання, виходячи з окресленої структури навчального матеріалу. Кожне завдання має охоплювати весь навчальний матеріал модуля. Критерії оцінювання результатів виконання контрольних завдань доводиться до відома студентів перед початком вивчення модуля і дублюється напередодні проведення модульного контролю.

Кількість балів, котру студент може одержати на модульному контролі повинна бути пропорційною кількості модульних годин на вивчення як модуля, так і дисципліни в цілому. За сумарну кількість модульних контролів студент може набрати не менше 25 і не більше 40 балів. Тобто, якщо навчальним планом на вивчення дисципліни передбачено 54 години і 2 модульних контролі, то кількість балів за один може становити 12, а за інший – 13 балів. Якщо ж на вивчення дисципліни відводиться 216 годин і 6 модульних контролів, то кількість балів за модульний контроль не може в середньому перевищувати 5.

Сумарна кількість балів, що одержав студент за модуль, дорівнює сумі балів, набраних студентом за час вивчення модуля та за результатами модульного контролю. Сумарна кількість балів, що одержав студент під час вивчення модуля, складається з результатів поточного оцінювання, виконання самостійної роботи студентів та відвідування занять.

Результати модульного контролю не можуть бути позитивними, якщо студент не виконав усіх обов'язкових робіт, передбачених робочою навчальною програмою з дисципліни.

Рейтингова сума балів з навчальної дисципліни після складання модулів та підсумкового контролю виставляється як сума набраних студентом балів протягом семестру та балів, набраних студентом на підсумковому контролі.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання для певного освітньо-кваліфікаційного рівня або на окремих його завершених етапах. В Уманському державному аграрному університеті використовується модульно-рейтингова форма контролю після закінчення логічно завершеної частини та практичних занять (модуля) з певної дисципліни. Її результати враховуються для визначення підсумкової оцінки.

Семестровий контроль проводиться у формі екзамену, заліку з конкретної навчальної дисципліни. Результати складання екзаменів відображаються у національній чотирибальній системі оцінювання «відмінно», «добре», «задовільно» і «незадовільно». Результати складання заліків оцінюються відмітками «зараховано» та «незараховано». Для студентів, які навчаються за модульно-рейтинговою системою, національні оцінки переводяться в оцінки ECTS відповідно до наведеної нижче таблиці.

Шкала оцінювання знань студентів

Рейтинговий показник	Оцінка у національній шкалі		Оцінка ECTS
90 -100	Зараховано	Відмінно	A (відмінно)
82 -89		Добре	B (добре) C (добре)
75 -81		Задовільно	D (задовільно)
			E (задовільно)
35 -60	Не зараховано		FX (незадовільно) з можливістю повторного складання
1 -34	Не зараховано		F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням

Студенти можуть набрати додаткові бали за участь у науковій конференції (від 1 до 10 балів) та студентській олімпіаді (від 1 до 15 балів):

наукова конференція

- призове місце за кращий виступ – 6 -10 балів;
- участь – 3 бали;

студентська олімпіада

- 1 тур: участь – 3 бала; призове місце – 5 -10 балів;
- 2 тур: участь – 5 балів; призове місце – 10 -15 балів.

Для прикладу розглянемо викладання іноземної мови на факультеті «Агрономія» за модульно-рейтинговою технологією навчання.

Курс: перший Семестр: перший, другий	Напрямок: агрономія	Характеристика навчальної дисципліни:
Кількість кредитів: національних – 4 ESTS – 6	Спеціальність: агроном	Нормативна
Модулів: 4	ОКР: бакалавр	Практичні – 130 Самостійна.робота – 71 Індивідуальна. робота -13
Змістових модулів: 14		Форма підсумкового контролю: іспит
Загальна кількість годин:214		

Розподіл балів за умови рейтингової системи оцінювання з навчальної дисципліни «Іноземна мова (англійська за професійним спрямуванням)» виглядає наступним чином: кожен модуль оцінюється в 20 балів, модульний контроль – 5 балів, що в сумі складає 100 балів. 3 модулі включають в себе по 4 змістових модулі, які оцінюються по 5 балів; а останній - лише 2 змістових модулі, що оцінюються по 10 балів.

Структура навчальної дисципліни «Іноземна мова» за модульною системою:

№	Змістовний модуль	Практ.	Інд.	Срс.	Всього
	МОДУЛЬ І				
1.	Робочий день студента	6	-	5	11
2.	Мій університет	6	1	5	12
3.	Моє село	8	1	6	15
4.	На фермі	8	1	5	14
	Модульний контроль	2	-	-	2
	Всього за І семестр	30	3	21	54

Розподіл балів з навчальної дисципліни

МОДУЛЬ І		бали
1.	Робочий день студента	5
2.	Мій університет	5
3.	Моє село	5
4.	На фермі	5
	Модульний контроль	5
	Всього	25

Отже, використання модульно-рейтингової технології навчання в аграрному ВНЗ створює гнучку освітню структуру як за змістом, так і за організацією навчання, що забезпечує автономність та самостійність пізнавальної діяльності студентів. Крім того, модуль допомагає структурувати зміст освіти не тільки всередині кожного предмету, а й виступати засобом інтеграції між предметами.

Література:

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої школи: Курс лекцій: Модульне навчання. – К., 1993. – 220с.
2. Борзих А.П., Окалелов В.М. Виховний аспект модульно-рейтингового контролю знань студентів//Проблеми освіти: Науково-методичний збірник. – Київ, 2001. – Вип..23, сс.62 -65.
3. Вазина Н.Я. Модульное обучения, – Горький, – 1991. – 122 с.
4. Вітвіцька С.С. Практикум з педагогіки вищої школи: Навчальний посібник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 396 с., сс. 228 -255.
5. Вітвіцька С.С. Основи педагогіки вищої школи: Методичний посібник для студентів магістратури. – Київ: Центр навчальної літератури, 2003. – 316 с., сс. 146 -164.
6. Мамаєв Л., Романюк О. Нові технології навчання у ВНЗ // Рідна школа – квітень – 2002. – с. 68 -70.
7. Юцявичене П.А. Создание модульных программ // Советская педагогика, – 1990. – с. 55 -64.

АДАПТАЦІЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ НАСТУПНОСТІ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Ж.В. Оришкевич

Основним завданням розвитку сучасної професійної освіти є забезпечення можливостей оволодіння студентами знаннями, вміннями і навичками в обраній ними галузі діяльності, розвитку на основі одержаних знань, вмінь та навичок професіоналізму, виховання загальної і професійної культури. Однією з умов вирішення завдання є успішна адаптація студентів до нового соціального середовища, що забезпечується наступністю зв'язків навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах (ВНЗ) усіх рівнів акредитації. Проблема наступності